

1.610

INSTITUT ZA NAUČNA ŠUMARSKA ISTRAŽIVANJA U SARAJEVU
FOREST RESEARCH INSTITUTE — INSTITUT DE RECHERCHES FORESTIERES
S A R A J E V O

KNJIGA II

SVESKA 3

Ing. ALEKSANDAR PANOV

NOVIJA ISKUSTVA
PRI STRATIFIKACIJI
ŠUMSKOG SJEMENA

S A R A J E V O — 1 9 5 3

UVOD

Tema »Stratifikacija šumskog sjemena« ušla je u Tematski plan Instituta za naučna šumarska istraživanja NRBiH još 1949 godine.

Kasnije je tema promijenila svoj naslov, tako da je njen sadanji naziv »Stratifikacija i stimulacija šumskog sjemena«, podrazumijevajući pod stimulacijom djelovanje hemijskih sredstava na one vrste šumskog sjemena za koje se zna iz iskustva, iz prakse, da je njima potrebno izvjesno vrijeme da bi sjeme niklo i da bi ponik i kvantitativno i kvalitativno zadovoljio. U prvom redu posvećivana je pažnja kvantitativnoj strani toga problema. I sada se još uvijek određeni postotak klica u stratifikatu smatra signalom za sjetvu, indikatorom uspjeha stratifikacije.

Dr D. Petrović u svom djelu »Rad u šumskim rasadnicima« primjećuje da »stratifikacija nije ništa drugo nego prethodno sijanje, kod kojeg se može da vrši pregled i nadzor nad sjemenom i kojim se sjeme priprema za sjetvu utičući na njega vlagom i toplinom«.

U svojoj raspravi »Graines et plantules« — R. Hickel piše ovo o stratifikaciji:

»Da bi se osiguralo klijanje već u prvo proljeće treba pribjeći stratifikaciji, tj. staviti sjemenku u sredinu koja je pogodno izabrana prema prirodi dotične vrste, u kojoj sredini tokom zime održava se odgovarajući stepen vlažnosti, a istovremeno da sjeme bude izloženo kolebanjima temperature, što je potrebno nekim vrstama.«

Iako mi nije svrha da se upuštam u teoretsku stranu cijele problematike, smatrao sam za potrebno da se pozovem na ovo mišljenje eminentnog francuskog stručnjaka, gdje treba uočiti dva posebna momenta.

Prvi se sastoji u traženju »pogodne sredine izabrane prema prirodi dotične vrste«. Praktički to znači — da svaka vrsta šumskog drveća iziskuje svoju specifičnu sredinu za najpovoljnije odvijanje stratifikacije.

Drugi momenat zahtijeva da sjeme bude izloženo znatnijim kolebanjima (variations etendues) temperature. Praktički to znači, da naše nastojanje da se stratifikacija obavi u podrumima sa približno konstantnom temperaturom dolazi u sukob sa traženjem oscilacije temperature, o kojoj govori i Č. Flemion, smatrajući je jednom od vrlo bitnih uslova za ubrzavanje klijavosti uopće.

Čitaoce koje zanima teoretska strana tematike o stratifikaciji sjemena i uopće o latentnom životu te »mlade biljke privremeno obustavljene (arrested) u svome razvitku« upućujemo na literaturu koja je